

- सलाई, लाईटरजस्ता प्रज्वलनशील वस्तु बालबालिकाले भेट्ने ठाउँमा नराखौं,
- जंगलमा सलाई तथा लाईटरको प्रयोग नगर्ने र गर्ने पनें भए सावधानीपूर्वक प्रयोग गरी राम्रोसँग निभाऔं,
- सानो असावधानीले जंगलमात्र होइन आसपासका बस्तीसमेत उजाड हुन सक्छन्,
- जन, धन र वनको संरक्षण गरौं, सचेत बनौं, डढेलोबाट आफू पनि बचाउं र अरुलाई पनि बचाऔं।

भापामा बढ्यो मासलाइटको माग

भापा(प्रस) । धेरै प्रकाश फ्याल्ने मासलाइटको माग भापामा बढेको छ । गत कात्तिक महिनामा नेपाल विद्युत प्राधिकरण अनारमनी वितरण केन्द्रको परिसरमा जडान गरिएको मासलाइट प्रभावकारी देखिएपछि जिल्लाका विभिन्न पालिकाहरूमा यसको माग बढेको हो । अहिलेसम्म बिर्तामोडको पाँच स्थानमा मासलाइट जडान गरिसकिएको छ । बिर्तामोडको बसपार्क क्षेत्रमा दुईवटा, मुक्तिचौकमा एउटा मासलाइट जडान गरिएको छ भने बिर्तामोड ३ को बिर्ताबजार र सैनिकमोडमा एक-एकवटा मासलाइट जडान गरिएको अनारमनी वितरण केन्द्रले जनाएको छ । बिर्तामोडको मुक्तिचौकमा मासलाइट जडान गर्न एक्सेल डेभलपमेन्ट बैंकले सहयोग गरेको थियो भने बसपार्कमा बसपार्क व्यवस्थापन समितिकै पहलमा दुईवटा लाइट जोडिएको हो । त्यस्तै बिर्तामोड ३ मा सम्बन्धित वडा कार्यालयको पहलमा लाइट जडान गरिएको छ । लाइट जडान गर्नका लागि ४ वटा पोल नेपाल विद्युत प्राधिकरणले उपलब्ध गराएको र एउटा पोल बिर्तामोडको ३ नं वडा कार्यालयले आफै खरिद गरेको अनारमनी वितरण केन्द्रका प्रमुख संजीवकुमार शाहले बताए । उनले अनारमनी वितरण केन्द्रमा मासलाइटको लागि करिब २५ वटा निवेदन परेको जानकारी दिए । बिर्तामोडसँगै कन्काई नगरपालिका, भापा गाउँपालिका, हल्दिवारी गाउँपालिका, बाह्रदशी गाउँपालिकाबाट

समेत मासलाइटको माग भइरहेको उनले बताए । ठूलो क्षमतामा उज्यालो फ्याल्ने हुँदा शान्ति सुरक्षा र रात्रिकालीन बजारका लागि मासलाइट अत्यन्त उपयोगी देखिएको छ । उपयोगी र आवश्यक देखेर आफूहरूले शुरुमा बिर्ताबजारमा पोल खरिद गरेर १ लाख ३० हजारमा मासलाइट जडान गरेको बिर्तामोड ३ का वडाध्यक्ष मदन बुढाथोकीले बताए । उनले त्यसपछि सैनिकमोडका लागि

प्राधिकरणले पोल निःशुल्क दिँदा ७० हजार रूपैयाँ खर्च भएको जानकारी दिए । सैनिकमोडको मेची आँखा अस्पतालअगाडि पनि आवश्यक देखिएकाले थप मासलाइटको लागि पहल भइरहेको उनले जानकारी दिए । उज्यालो बिर्तामोड बनाउने अभियान रात्रिकालीन बजार संचालन गर्ने उद्देश्य राखेको बिर्तामोड उद्योग वाणिज्य संघले

त्यसलाई लक्षित गरी उज्यालो बिर्तामोड बनाउने अभियान शुरु गर्ने भएको छ । अँध्यारोका कारण साँझ ६ बजे नै व्यवसायीहरूले व्यापार व्यवसाय बन्द गर्नुपर्ने अवस्थालाई मध्यनजर गरी बिर्तामोडका विभिन्न ठाउँमा मासलाइट जडान गर्ने पहल भइरहेको बिर्तामोड उद्योग वाणिज्य संघका नवनिर्वाचित अध्यक्ष राजु न्यौपानेले बताए ।

उनले सोलार बत्तीलाई प्रतिस्थापन गरी त्यस ठाउँमा मासलाइट राख्न नगरपालिका, वडा कार्यालय र प्राधिकरणसँग छलफल भइरहेको जानकारी दिए । बिर्तामोडमा करिब ७ वर्षअघि जडान भएका अधिकांश सोलार बत्ती कामै नलामे गरी विग्रिसकेका छन् । 'हामीहरूले विग्रिसकेको सोलार बत्तीको ठाउँमा मासलाइट राख्नका लागि केही दिनअघि बजार अनुगमन गरेका थियौं' न्यौपानेले भने, 'मासलाइटका लागि नगरपालिकासँग पनि छलफल हुँदैछ ।'

मासलाइटका लागि चाहिने तार प्राधिकरणले दिने र बिजुलीको महशुल छेउको व्यवसायी वा व्यावसायिक प्रतिष्ठानले बुझाउनेगरी छलफल भइरहेको न्यौपानेको भनाई छ । सडक विस्तार भइरहेकाले सडकबाट उखेलिने पोल मासलाइटका लागि निःशुल्क वितरण गर्न सकिने वितरण केन्द्र प्रमुख शाहले बताए ।

पूर्वीनाकामा ११ अर्ब ५२ करोडबढी व्यापार घाटा

• लक्ष्मी उप्रेती,

मेचीनगर । मुलुकले वैदेशिक व्यापारलाई सन्तुलनमा राख्न नसक्दा प्रत्येक वर्ष व्यापार घाटा चुलिंदो छ । नेपालको पूर्वीनाका काँकरभिट्टा भएर नेपाल र भारतबीच हुने व्यापार हरेक वर्ष भारतको पक्षमा मजबुत छ । निर्यातभन्दा आयात बढी भएका कारण यी दुई देशबीच हुने व्यापार भारतको पक्षमा दर्विलो छ । भारतसँग बढी भर परेको नेपालसँगको आयात निर्यात व्यापार असन्तुलन हुँदा यो घाटा बढिरहेको अर्थविदहरूको भनाई छ ।

चालु आर्थिक वर्ष २०८०-०८१ को पहिलो आठ महिनामा नेपालको पूर्वीनाका काँकरभिट्टा भएर भारतसँग हुने व्यापारमा ११ अर्ब रूपैयाँभन्दा बढीको घाटा व्यहोरिनु परेको छ । सीमानाकामा रहेको भन्सार विन्दु मेची भन्सार कार्यालय काँकरभिट्टाका अनुसार चालु आर्थिक वर्ष २०८०-०८१ को साउनदेखि फागुन अन्त्यसम्म यो नाका भएर यी दुई देशबीच हुने व्यापारका क्रममा नेपालले ११ अर्ब ५२ करोड ५ लाख ९१ हजार रूपैयाँ घाटा व्यहोरिसकेको हो ।

यो अवधिमा नेपालले १६ अर्ब ६८ करोड ५७ लाख ८४ हजार रूपैयाँ मूल्य बराबरको मालवस्तु निर्यात गर्दा २८ अर्ब २० करोड ६३ लाख ७५ हजार रूपैयाँ मूल्य बराबरका मालवस्तु आयात भएको प्रमुख भन्सार अधिकृत रामप्रसाद रेग्मीले जानकारी दिए । निर्यातको तुलनामा आयात हेर्दा ४० दशमलव ८४ प्रतिशत व्यापार घाटा नेपालले सहनु परेको छ । अघिल्लो आव २०७९-०८० को यहि अवधिमा नेपालले ५३ दशमलव ५६ प्रतिशत व्यापार घाटा व्यहारेको थियो । त्यो अवधिमा ३१ अर्ब २६ करोड ५१ लाख १३ हजार रूपैयाँ बराबरका सामान नेपालले आयात गरेकोमा १४ अर्ब ५१ करोड ८५ लाख ५७ हजार रूपैयाँ मूल्य बराबरका मात्र मालवस्तु भारत पठाउन सकेको थियो । जुन १६ अर्ब ७४ करोड ६५ लाख ५६ हजार

रूपैयाँ मूल्य बराबरको घाटा हो । गत आवको आठ महिनाको तुलनामा चालु आवको आठ महिनामा ९ दशमलव ७८ प्रतिशत अर्थात ३ अर्ब ५८ करोड ७३ लाख ८८ हजार रूपैयाँ व्यापार घाटा भएको सरकारी अभिलेख छ । निर्यात भने १४ दशमलव ९३ प्रतिशतले बृद्धि भएर १६ अर्ब ६८ करोड ५७ लाख ८४ हजार रूपैयाँ पुगेको छ ।

भन्सार विभागका अनुसार केही वर्ष अघिसम्म ३ सय १७ प्रकारका कृषिवस्तु मात्र भारत निर्यात हुने गरेकोमा हिजोआज २ सयभन्दा कम वटा मात्रै मालवस्तु निर्यात हुने गरेको छ । उता व्यवसायीहरूले भने उत्पादन नै कम हुँदै गएकोले नेपालबाट निर्यात गरेको दाबी गरिरहेका छन् । विभागका अनुसार १६ वर्षअघि नेपालले भारतलाई ३० लाख रूपैयाँ मूल्य बराबरको ताजा फूल बिक्री गरेको भए पनि त्यसपछिदेखि निर्यात ठप्पभै छ । चालु आवको आठ महिनामा १३ करोड रूपैयाँ मूल्य बराबरको ताजा फूल नेपालले ल्याएको छ । यसैगरी, १६ वर्षअघि नेपालले नै २० करोड रूपैयाँभन्दा बढीको चोकर भूस भारत पठाएकोमा चालु आवको साउनयता ५५ करोड रूपैयाँ बराबरको भुस चोकर भारतबाट ल्याएको विभागले जनाएको छ । सरकारले सबैभन्दा पहिला निकासी बढाउने र आयातलाई सन्तुलनमा राख्ने बताए पनि मुलुकमा अहिले यसको ठिक उल्टो भएको अर्थशास्त्रका प्राध्यापक धर्मानन्द शर्माको भनाई छ ।

व्यापार घाटा कम गर्न सरकारले निर्यात बढाउने नीति र योजना बनाएर काम गर्न सक्नुपर्ने उनको सुझाव छ । निर्यात बढाउने योजनाबद्ध कार्यक्रम नहुँदा मुलुकको अर्थतन्त्र अप्ठेरोमा परेको र सरकार अब तत्कालै गम्भीर भएर नलामे हो भने अन्य मुलुकसँगको पनि व्यापार घाटा बढ्ने उनको बुझाई छ । 'निर्यातयोग्य वस्तुको छुट्टाछुट्टै नीति बनाएर वैदेशिक व्यापारलाई सन्तुलनमा राख्न गर्नुपर्ने पहिलो काम

उत्पादन क्षमता वृद्धि गर्नु नै हो ' उनले भने, 'मुलुकभित्र वस्तु उत्पादन नगर्दासम्म निर्यात बढाउन सकिँदैन ।' भारतसँगको निर्यात व्यापारमा अहिलेको मुख्य समस्यामध्ये गैरभन्सार अवरोध पनि भएको व्यवसायीहरूको बुझाई छ । निर्यात सम्भावना बोकेका विभिन्न वस्तुलाई भारत निकासीमा बेला बेला हुने अवरोधले समस्या गर्दै आएको उनीहरूको भनाई छ । अदुवा, चिया, बनस्पति घिउ जस्ता निर्यातका सम्भावना बोकेका उत्पादन भारत निकासी गर्न सहज नभएको नाकामा देखिएको अवरोधले प्रष्ट भएको एकजना व्यवसायीको भनाई छ ।

मुलुक कृषि क्षेत्रमा यति धेरै निर्भर हुँदाहुँदै पनि यो आकर्षक पेशाको रूपमा आउन नसकेको भन्दै कृषिकर्ममा क्रियाशील रामनन्द ठाकुर कृषिलाई आकर्षक पेशाका रूपमा अघि बढाउन सरकारले योजनाबद्ध काम गर्नुपर्ने धारणा राख्छन् । परम्परागत उत्पादनलाई व्यावसायिक र प्रविधियुक्त बनाउन आवश्यक छ । मुलुकमा परम्परागत रूपमा चल्दै आएको उत्पादनभन्दा पनि उच्च मूल्यका कृषिजन्य उत्पादन बढाउनुपर्ने उनको सुझाव छ ।

काँकरभिट्टा नाका हुँदै अत्यधिक मात्रामा पेट्रोलियम पदार्थ (डिजल, पेट्रोल, खाना पकाउने एलपी ग्यास, हवाई इन्धन, मट्टिले) तयारी पोशाक, सुपारी, सिमेन्ट बिलिन्कर, सुती कपडा, खरानी स्ल्याग, चामल तथा कनिका, ग्लेज टाइल, लुब्रिकेन्ट आयात मोबिल, मोटरका ब्याट्री, प्लास्टिकका प्याक गर्ने सामानलागतका विभिन्न सामग्री भारत तथा तेस्रो मुलुकबाट पैठारी भई आउने गरेका छन् । मुसुरो दाल, भेनियर सिट, चोकर भुस, आलस, चिया, खयर कत्था, जिडबुटी, फलामे संरचनाहरू, अदुवा, सुठो, सुँगुर, बेतताड, प्लाइवुड, क्राफ्ट पेपरलागतका वस्तुहरू नेपालबाट भारत तथा समुन्द्रपार निकासी हुने गरेका छन् ।

एमाले जिल्ला अध्यक्षमा गिरी, ढुंगेललाई प्रदेशमा

पार्टी अध्यक्ष तथा पूर्व प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले उद्घाटन गरेपछि विहीवार साँझबाट निर्वाचन कार्यक्रम संचालन गरिएको छ । विहीवार बेलुका

भापा(प्रस) । नेकपा एमाले भापाको ११ औं अधिवेशनबाट प्रेमबहादुर गिरी अध्यक्षमा निर्वाचन चयन हुने भएका छन् । अर्का आकांक्षी शिव ढुंगेलले उम्मेदवारी नदिने भएपछि हाल कार्यवाहक अध्यक्ष रहेका गिरी अध्यक्षमा निर्वाचन निर्वाचित हुने भएका हुन् । हालका जिल्ला सचिव ढुंगेललाई प्रदेश कमिटीमा लैजाने सहमति भएको बताइएको छ । गिरीसँगै उपाध्यक्ष असार राजवंशी, सचिव तुलसी कार्की, उप सचिव खगेन्द्र नेपाल र उप सचिव अनिता कन्दुवा पनि निर्वाचन हुन लागेको बताइएको छ ।

६ बजे मतदाता नामावली प्रकाशन गरिएको थियो । शनिवार बिहान १०.३० बजेदेखि दिउँसो ३ बजेसम्म उम्मेदवारी दर्ताको समय तोकिएको छ । जिल्ला अधिवेशनबाट १५० सदस्यीय कमिटी बन्ने बताइएको छ । पालिकाबाट ४३०, जनसङ्गठनहरूबाट ८९, मजदुरबाट ३०, सल्लाहकारहरू २५, सम्पर्क मन्त्रबाट पाँच र आयोजक १६९ जना एवम् मनोनित प्रतिनिधिहरू ३८ जना गरी ७८६ जनाले अधिवेशनमा भाग लिएको जिल्ला कमिटीले जनाएको छ ।

बेकरी व्यवसायीको गुनासै-गुनासा

अनुगमन र तालिम आयोजना गर्ने पनि बताए ।

कार्यक्रममा विशेष अतिथि भापा उद्योग संघका अध्यक्ष यमबहादुर श्रेष्ठले सरकारी नीतिका कारण मुलुक परनिर्भर बन्दै गएको बताए । उनले सरकारी नीति सुधारसँगै भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्न सके मात्र मुलुक समृद्ध हुने धारणा राखे ।

भापा(प्रस) । भापामा बेकरी उद्योग संकटमा रहेको व्यवसायीहरूले बताएका छन् ।

भापाको भद्रपुर-७ स्थित नवदुर्गा मन्दिरको सभाहलमा शुरुबार आयोजित बेकरी उद्योग व्यवसायी संघ भापाको चौथो साधारणसभामा व्यवसायीहरूले त्यस्तो गुनासो गरेका हुन् ।

साधारणसभामा व्यवसायीहरूले भापामा खुला सीमाका कारण सस्तो भारतीय उत्पादन नेपाली बजारमा ह्याण्डलपाटी पाइने, विभिन्न कारणले नेपाली उत्पादनले भारतीय उत्पादनसँग प्रतिस्पर्धा गर्न

नसकेकोले भापाका बेकरी उद्योग संकटमा रहेको बताएका थिए ।

साधारणसभामा अध्यक्षता गरिरहेका संघका अध्यक्ष नरबहादुर गिरीले भापामा बेकरी उद्योग निकै अन्तः यारोमा रहेको भन्दै तीने तहका सरकारले यो उद्योगको संरक्षणका लागि योजनाहरू ल्याउनुपर्ने बताए ।

साधारणसभामा प्रमुख अतिथि प्रेमप्रकाश सापकोटाले संघीय र प्रदेश सरकारको नीति अनुरूप बेकरी उद्योगी व्यवसायीको समस्या समाधान गर्न लागिपर्ने प्रतिबद्धता जनाए । उनले भारतबाट अवैध रूपमा आयात हुने बेकरी आइटम र दक्ष कामदार अभावको विषयमा

त्यस्तै, नेपाल चेम्बर अफ कमर्सका भापा अध्यक्ष ओमकृष्ण बिमलीले उद्योग खोल्नु उद्योगीका लागि दुर्भाग्यजस्तै बनेको गुनासो गरे । उद्योग खोल्नेदेखि सञ्चालन गर्नेसम्मका अनेक भन्फटले गर्दा नेपालको उद्योग-व्यवसाय फस्टाउन नसकेको उनको भनाई थियो ।

कार्यक्रममा नवदुर्गा मन्दिर व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष यादवप्रसाद पोखरेलले सरकारले उद्योगी-व्यवसायीमैत्री कानून ल्याउनुपर्नेमा जोड दिए । अधिवक्ता डम्बर वनले कानूनी जाँचलाताले गर्दा उद्योग,

✦ बाँकी तैसो पृष्ठमा

<p>डा. विकाश जैशी, MD, DM वरिष्ठ विशेषज्ञ - कलेजो (हिलर), पेट, ग्यास्त्रिक अल्सर, जर्किन्स, हेपटाइटिस रोग समय: प्रत्येक महिनाको अठित्त आइतबार, काठमाडौंबाट</p>	<p>डा. प्रेम ब. शाही, MS, FISS प्रमुख विशेषज्ञ - हाडजोर्नी, नशा तथा मेरुदण्ड सर्जन समय: दैनिक सेवा</p>	<p>प्रा. डा. अरुण सेढाई, MD, DM प्रमुख विशेषज्ञ - ग्गोला (किडनी), पित्तस रोग तथा ग्गोला प्रत्यारोपण फिजिसियन समय: प्रत्येक महिना वरि हरिपटलबाट</p>
<p>डा. दिपायन पाण्डे, MD विशेषज्ञ - खाला, योग, योग्य, फुफ्फुस रोग समय: प्रत्येक विहवार</p>	<p>डा. हरिशंकर प्र. यादव, MD, FIEM विशेषज्ञ - मधुमेह, शाइराईड, हार्मोन रोग । समय: दैनिक सेवा</p>	<p>प्रा. डा. गौरवराज ढकाल, MS, FISS प्रमुख विशेषज्ञ - मेरुदण्ड (स्पाइन), गर्दन, कम्मर, नशा, दाँड रोग/सर्जन समय: प्रत्येक महिना वरि हरिपटलबाट</p>
<p>डा. आलोक झा, MD विशेषज्ञ - आन्तरिक, नशा, रोग (बाल तथा किशोर नवोपिक्स्टक) समय: प्रत्येक महिनाको पहिलो शनिवार</p>	<p>डा. धिरज ताम्राकार, MD विशेषज्ञ - आन्तरिक मेडिसिन तथा फिजिसियन । समय: दैनिक सेवा</p>	<p>डा. धर्मागत भट्टराई, MD, DM प्रमुख विशेषज्ञ - बाल ग्गोला, एलर्जी तथा रोग प्रतिरक्षा (इम्युनिटी) रोग समय: प्रत्येक महिना इच्छुलीकोचर सेन्टरबाट</p>
<p>डा. केशव कु. मण्डल, MD विशेषज्ञ - नवजात शिशु तथा बाल रोग समय: दैनिक सेवा</p>	<p>डा. धिरज गिरी, MS विशेषज्ञ - नाक, कान, घाँटी, टाउको रोग समय: दैनिक सेवा</p>	<p>डा. विवेक कट्टेल, MD, FRCI प्रमुख विशेषज्ञ - बाश्चरोग तथा (युरिक एसिड), जोर्नी रोग समय: प्रत्येक महिना न्युरो हरिपटलबाट</p>

स्वास्थ्य सेवाको दैनिकी

जिवनरक्षा पोलिक्लिनिक
एण्ड डायग्नोस्टिक सेन्टर प्रा. लि.

वित्तोड ८, भद्रपुररोड, भापा (यामाहा शोरूम अगाडि)

जानकारीका लागि सम्पर्क
023-531242/023-591566

प्याथोलोजि ल्याब/मिडियो एक्स-रे/फिजियोथेरापी/ विशेषज्ञ ओ.पि.डि.
हेल्थ प्याकेज/केन्टल/डिजिटल एक्स-रे

9817094601

चौथो वडाध्यक्ष टोलस्तरीय फुटबल प्रतियोगिता शुरु

बिर्तामोड(प्रस)। फुटबलको उर्वरभूमि बिर्तामोड १० सैनिकबजारमा चौथो संस्करणको वडाध्यक्ष टोलस्तरीय फुटबल प्रतियोगिता शुक्रवारदेखि शुरु भएको छ। बिर्तामोड नगरपालिकाका नगर प्रमुख पवित्रा महतारा प्रसाईले प्रतियोगिताको उद्घाटन गरिन्। महेन्द्रज्योति माध्यमिक विद्यालयको खेलमैदानमा संचालन भइरहेको प्रतियोगिताको उद्घाटन खेलमा नमुना टोल विजयी भएको छ। नमुना टोलले सैनिक क्याम्प+ टुटेबर + विराट टोलको संयुक्त टिमलाई ४-२ को गोल अन्तरले पराजित गरेको हो। मध्यान्तरसम्म २-० ले पछि रहेको नमुना टोलले दोस्रो हाफमा स्थिति उल्ट्याउँदै ४-२ को नतिजासहित विजय हासिल गरेको हो। नमुना टोलका तर्फबाट पवन गुरुङ, विकेस लिम्बू, राजकुमार कन्द

वा र सिमन लिम्बूले गोल गरे। ती चारैजना खेलाडीहरूले खेलको उत्तरार्द्धमा गोल गरेका थिए। त्यस्तै खेलको पूर्वार्द्धमा सैनिक क्याम्प+ टुटेबर + विराट टोलका तर्फबाट दिपेश श्रेष्ठ र शक्ति लिम्बूले दुई गोल गरी

टिमलाई अग्रता दिलाएपनि जीत दिलाउन सकेनन्। शुक्रवारको खेलमा विजेता टोलीका विकेस लिम्बू म्यान अफ द म्याच घोषित भए। प्रतियोगितामा १० वटा टिमको सहभागिता रहेको आयोजक वडा खेलकुद विकास समितिका अध्यक्ष सुरेन तुम्बोकले

बताए। प्रतियोगिताको विजेताले नगद रु ३१ हजार प्राप्त गर्नेछ भने उपविजेता रु २१ हजार प्राप्त गर्नुका साथै दुवै टिमलाई मेडल, ट्रफी र सम्मानपत्रले सम्मान गरिनेछ। प्रतियोगिताको प्रत्येक खेलको म्यान अफ द म्याच खेलाडीले रु.१हजार साथै प्रतियोगिताभरिकै उत्कृष्ट गोलरक्षक, उत्कृष्ट मिडफिल्डर, उत्कृष्ट डिफेन्स र उत्कृष्ट फरवार्डले नगद रु. २ हजारका दरले प्राप्त गर्नेछन्। त्यसैगरी प्रतियोगिताको सर्वाधिक गोल गर्ने खेलाडी, राईजिड प्लेयर र उत्कृष्ट टिम कोचले समेत नगद रु. २ हजारका दरले पुस्ककार प्राप्त गर्नेछन्। शनिवारको खेलमा चमरधाम + इलामेली टोलविरुद्ध गौरव टोल + भूतेनी टोलले प्रतिस्पर्धा गर्ने वडा खेलकुद विकास समितिका उपाध्यक्ष खड्गबहादुर गुरुङले जानकारी दिए।

शिवसताक्षीका ढकालको माईखोलामा डुबेर मृत्यु

भापा(प्रस)। इलामको माई नगरपालिका-२ चेप्टीस्थित माईखोलामा डुबेर एक युवकको मृत्यु भएको छ। मृत्यु हुनेमा भापा शिवसताक्षी नगरपालिका वडा नम्बर-४ लालपानीका २१ वर्षीय मुकेश

ढकाल रहेको लोडिया प्रहरी चौकी दानाबारीका इन्चार्ज प्रहरी वरिष्ठ नायब निरीक्षक कैलाशकुमार केसीले जानकारी दिए।

माईखोलामा पौडी खेल्न गएका साथीहरूसँग छुट्टेर पौडी खेल्न गएका ढकाललाई अपरान्ह १२ बजे माईखोलाको दहमा मृत अवस्थामा फेला पारिएको थियो। ढकाल भारतमा पढ्दै आएका थिए। उनी केही दिनअघि भापा घर आएका थिए। मृतक ढकालका बुवा भारत र आमा दुवैमा रोजगारीमा रहेका छन्। ढकालको शवलाई प्रहरी र स्थानीयवासीको सहयोगमा दहबाट निकालेर पोस्टमार्टमका लागि प्रादेशिक अस्पताल भद्रपुर लगिएको प्रहरीले जनाएको छ।

भापाबाट तीनवटा मोटरसाइडकलमा हेप्पी ड्रिम्स चेप्टी घुम्न गएका ढकालसहित उनका सानिमा, मामा र फुफूका छोराहरू चेप्टीनजिकै रहेको

भारतमा ट्याक्सी दुर्घटना हुँदा दशको मृत्यु

एजेन्सी। भारतको जम्मू र श्रीनगर राष्ट्रिय राजमार्गमा पर्ने गाँहरो खोलामा शुक्रबार यात्रुबाहक ट्याक्सी खस्दा दश जनाको मृत्यु भएको छ। संघीय मन्त्री जितेन्द्र सिंहले सडक

दुर्घटनाको सूचनापछि रामवनका उपआयुक्त बसीर-उल-हकसँग कुरा गरेको र आफू निरन्तर सम्पर्कमा रहेको बताएका छन्। उनले रामवन क्षेत्रमा भएको दुर्घटनाबाट आफू दुःखित

भएको बताउँदै शोकाकुल परिवारप्रति हार्दिक समवेदना व्यक्त गरेको छन्। प्रहरी, राज्य विपद प्रतिक्रिया बल र नागरिक द्रुत प्रतिक्रिया टोलीले संयुक्त उद्धार गरेका थिए।

महागुरुको शालिक तोडफोडको विरोध

दमक(प्रस)। किरात धर्म तथा साहित्य उत्थान संघ र किरात चोल्हुड मुहिङ्गुम अडसीमाडोना गुरु केन्द्रीय समितिले पाँचथरको सिलौटीमा अवस्थित महागुरु फाल्गुनन्द लिङ्देनको समाधिस्थलसँगै शालिक राख्ने कार्यमा भइरहेको अनर्गल प्रचारवाजीप्रति गंभीर ध्यानाकर्षण भएको जनाएको छ। दुवै संस्थाले शुक्रबार दमकमा पत्रकार सम्मेलन गरी सिलौटीमा रहेको राष्ट्रिय विभूति महागुरुको समाधिस्थल तोडफोड नगरी आफ्नै जमिनमा शालिक राख्ने कार्यले त्यहाँको धार्मिक पर्यटन प्रवर्द्धनमा थप टेवा पुग्ने स्पष्ट पारेको छ। किरात धर्म सत्यहाडमा सेवा संघ केन्द्रीय कार्यालय इलामले गत चैत १० गते दमकमा सम्मेलन गरी किरात धर्मसम्बन्धी गलत प्रचार गरेकोमा आपत्ति जनाउँदै दुवै संस्थाले त्यस्तो धारणा सार्वजनिक गरेका हुन्। यसअघि बिहीवार मात्र दुवै संस्थाले

इलाममा पत्रकार सम्मेलन गरी संस्थागत धारणा सार्वजनिक गरेका थिए। किरात चोल्हुड मुहिङ्गुम अडसीमाडोना सेवा समितिका अध्यक्ष केहेरसिंह योङहाङले महागुरुसँग सम्बन्धित विषयलाई सत्य तथ्य तोडफोड गरि किरात धर्मावलम्बीहरूलाई भ्रमित बनाउने कार्य ठिक नभएको बताए। महागुरुको महान उद्देश्य विश्व शान्ति तथा मानव एकता कायम गर्नु नै भएको भन्दै उनले त्यसै कार्यअन्तर्गत हालसम्म देशभरि १०२ वटा माडिहम, ३३ वटा महागुरुको शालिक स्थापना भइसकेको बताए। सिलौटीमा त्यसै अनुसार शालिक राख्ने कार्य भएकोमा त्यसो हुन नदिन कथित किरात धर्म सत्यहाडमा सेवा संघले अवरोध पुर्याएको उनको आरोप थियो। उनका अनुसार आफूहरूलाई शालिक राख्न सो समूहबाट अवरोध मात्र नभएर सशस्त्र प्रतिरोध गर्नेदेखि गुरु आत्मानन्दमाथि मुद्दा चलाउने सम्मका हर्कत भएको छ। उनले भने,

'यो शोभनीय हुँदै होइन, यस्तो कार्यले सिंगो किरात धर्ममाथि चोट पुर्याएको छ।' उनले आफूहरूमाथि उल्टै अनर्गल मुद्दा लगाएर दुःख दिइएपनि यसबारे प्रशासन गंभीर नभएको आरोप लगाए। यो विषयमा प्रशासनले तदारुकता देखाउनु पर्ने उनको माग छ। चोल्हुडका अध्यक्ष योङहाङ र किरात धर्म तथा साहित्य उत्थान संघका कार्यवाहक अध्यक्ष प्रेमकुमार सिप्टुङ्खाद्वारा जारी विज्ञापना लेखिएको छ 'इलामको चुलाचुली हातिलेदामा छुट्टै माडिहम बनाई आफ्नै डिजाइनमा गुरु खोज्ने र राख्ने क्रम सुरु गरिएको सो संस्थाको हैसियत हामीमाथि घामभै छल्लङ्ग छ। यसरी गुरु खोजेर राख्ने क्रममा ज्योतिनन्द, विद्यानन्द हुँदै फुडिलिङ ज्योतिदेखि प्रभुदासी हुँदै ओमनन्दसम्म र मिनू कैलाशदेखि देउबहादुर तुम्बापोसम्मलाई गुरु बनाउने र हटाउने कार्य गरेको देखिन्छ। साथै

केही गुरुको घोर अपमानसमेत गरेको विभिन्न घटना परिघटनाले समेत महागुरुको सच्चा अनुयायी हुनै नसक्ने पुष्टि हुन्छ।' पत्रकार सम्मेलनमा संघका कावा अध्यक्ष सिप्टुङ्खा, किरात चोल्हुड मुहिङ्गुम अडसीमाडोना गुरु केन्द्रीय सचिव शक्तिकुमार साँवा, गुरु आत्मानन्द लिङ्देनका कानुनी सल्लाहकार भिम खत्रीलगायतले किरात धर्मका महागुरु फाल्गुनन्दको समाधिस्थलमा शालिक राख्ने कार्यमा भएको भ्रम तथा हुलहुज्जतको आक्रमणले असुरक्षा पैदा गरेको उल्लेख गरेका थिए। उनीहरूले सामुदायिक वन,फाल्गुनन्द गाउँपालिका, फिदिम नगरपालिकालगायतका सरोकारवाला पक्षहरूसँग सहकार्य गरि कार्य शुरु गरेको भएपनि सो समूहको उदण्ड हर्कतले शालिक तोडफोड, भण्डा च्याल्ने कार्यले सिंगो किरात धर्मावलम्बीहरूलाई चोट पुगेको उल्लेख गरे।

नेपाल विद्युत प्राधिकरण

वितरण तथा ग्राहक सेवा निर्देशनालय

प्रदेश नं. १, प्रादेशिक कार्यालय, बिराटनगर

अनारमनी वितरण केन्द्र

फोन:

०२३-५४१४९४ (कार्यालय)

०२३-५४०२९४ (फ्युज सेवा)

विद्युत आपूर्ति अवरुद्ध हुने बारेको सूचना

उपररोक्त सम्बन्धमा दुहरी ग्रिडको सूचना अनुसार 132/33/11 kV पाडाजुङ्गी स्विचयार्डमा मर्मत कार्य गर्दा दुहरी 132 kV सटडाउन हुने भएकाले शनिवार बिहान १० बजेदेखि बेलुकी ५ बजेसम्म यस अनारमनी वितरण केन्द्र अन्तर्गतका सम्पूर्ण स्थानहरूमा विद्युत अवरुद्ध हुने व्यहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ। तोकिएको समय अगावै मर्मत कार्य सम्पन्न भएमा सोही अनुसार लाइन सुचारु हुने व्यहोरा अनुरोध छ। विद्युत अवरुद्ध भई पर्ने गएको असुविधाप्रति नेपाल विद्युत प्राधिकरण क्षमाप्रार्थी छ।

पुनश्च:

सटडाउन हुने मिति तथा : शनिवार बिहान १० बजेदेखि बेलुकी ५ बजेसम्म लाइन अवरुद्ध हुने स्थान: यस अनारमनी वितरण केन्द्र अन्तर्गतका सम्पूर्ण स्थानहरू

- नेपाल विद्युत प्राधिकरण
अनारमनी वितरण केन्द्र

शिवसताक्षी नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

व्याङ्गडाडा, झापा

प्रथम पटक प्रकाशित मिति २०८०-१२-१६

आन्तरिक आय संकलनको लागि सिलबन्दी दरभाउपत्र प्रस्ताव आब्हान सम्बन्धी सूचना

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ मा भएको व्यवस्थाअनुसार शिवसताक्षी नगरपालिका वडा नं. १० दोमुखामा रहेको स्वीमिङ्ग पुल र चिल्डेन पार्कको प्रति वर्ष न्यूनतम अंक रु. ५,०२,०००।- (पाँच लाख दुई हजार मात्र) नघटाइ आ.व. २०८०/०८१ र २०८१/०८२ वर्ष २(दुई) को लागि तोकिएको शर्तमा ठेक्का लिन चाहने इच्छुक फर्म वा सस्थाले रितपूर्वक शिलबन्दी दरभाउपत्र पेश गर्नुहुन सम्बन्धित सबैमा यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ।

ठेक्का सम्बन्धी विवरण

- इच्छुक योग्यता पुगेका दरभाउपत्र दाताहरूबाट सूचना प्रकाशन मितिले ७(सातौँ) औ दिन सम्ममा कार्यालय समय भित्र यस कार्यालयबाट फिर्ता नहुने गरि यस कार्यालयको नेपाल ईन्भेष्टमेण्ट मेगा बैंक लिमिटेड, शिवसताक्षी शाखामा रहेको २९६०१४०००००१७ GA 1.1 मा रु १,०००।०० (अक्षरपी र एक हजार मात्र) जम्मा गरी वा नगद बुझाइ नगदी रसिदका साथ फर्म/संस्था दर्ता (नविकरण भएको) प्रमाणपत्र, स्थायी लेखा नंबर वा मु.अ.कर दर्ता प्रमाणपत्र आ.व. २०७९/०८० को कर चुक्ता प्रमाणपत्रको प्रमाणित प्रतिलिपि संलग्न राखी दरभाउपत्र यस कार्यालयबाटै खरिद गर्न सकिने छ।
- ठेक्काको कबोल अंक नगरपालिकाले उपलब्ध गराएको फाराममा अंकमा र अक्षरमा स्पष्ट उल्लेख गरी दरभाउपत्र दाताले नाम ठेगाना लेखी सही छाप गरी सिलबन्दी दरभाउपत्र सूचना प्रकाशन भएको मितिले कार्यालय समय भित्र ७औँ दिन सम्म ठेक्का फाराम खरिद गर्न सकिने छ र ८ (सोह्रौँ) दिन दिनको १२:०० बजे भित्र यस कार्यालयमा दर्ता गरिसक्नु पर्नेछ र सोही दिनको २:०० बजे खोलिने छ। शिलबन्दी दरभाउपत्र दर्ता गर्ने र खोल्ने अन्तिम दिन सार्वजनिक विदा पर्न गएमा सो पछि कार्यालय खुलेको दिन उल्लेखित समयमा दर्ता र खोलिने छ।
- शिलबन्दी दरभाउपत्रका साथ आफुले कबोल गरेको अंकको ५ प्रतिशत यस कार्यालयको नाममा नेपाल ईन्भेष्टमेण्ट मेगा बैंक लिमिटेड, शिवसताक्षी शाखामा रहेको धरौटी खाता न २९६०१४०००००४८GA3.1 मा नगद जम्मा गरी सक्नु भौचर वा ७५ (पचहत्तर) दिनको म्याद भएको मान्यताप्राप्त (क) वर्गको वाणिज्य बैंकबाट यस कार्यालयको नाममा जारी भएको सक्नु विड बण्ड (बैंक ग्यारेन्टी) शिलबन्दी दरभाउपत्रका साथ पेश गर्नु पर्नेछ।
- कबोल अंकको रकम सम्झौता गर्दा २ वर्षको एकमुष्ट बुझाएमा कबोल अंकको १० प्रतिशत रकम छुट दिइने छ।
- किस्ताबन्दी रुपमा रकम बुझाउने भए कबोल अंकको ५० प्रतिशत पहिलो किस्ता वापत रकम सम्झौता गर्न अगावै बुझाउनु पर्नेछ। बाँकी ५० प्रतिशत रकम ठेक्का सम्झौता भएको ५ महिना भित्र अनिवार्य बुझाउनु पर्नेछ।
- सम्पूर्ण रकम एक मुष्ट नबुझाएमा दरभाउपत्रदाताले ठेक्का सम्झौता गर्न आउँदा बुझाउन बाँकी रकम बराबरको जमानत वापत रकम नेपाल राष्ट्र बैंकबाट मान्यता प्राप्त (क) वर्गको वाणिज्य बैंकबाट सम्झौता अवधिसम्मको यस नगरपालिकाको नाममा जारी भएको विड बण्ड (बैंक ग्यारेन्टी) सम्झौता गर्नुपर्ने पेश गर्नु पर्नेछ।
- नगरपालिकाले २ वर्ष पछि सम्झौता भएको पक्षसँग वार्ता गरी थप समयको ठेक्का अवधि बढाउन सक्नेछ।
- यस सूचनामा उल्लेख नभएका अन्य कुराहरूको हकमा सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ बमोजिम हुनेछ।

सूचना प्रशासन मिति	न्यूनतम ठेक्का अंक (आब २०८०/०८१ र २०८१/०८२) (भ्याट वाहेक)	ठेक्का फारम खरिद गर्ने अन्तिम दिन (सातौँ दिन)	ठेक्का प्रस्ताव पेश गर्ने अन्तिम दिन (आठौँ दिन)	कैफियत
२०८०-१२-१६	५,०२,०००।-	२०८०-१२-२२ (कार्यालय खुल्ने समय भित्र)	२०८०-१२-२३ (दिनको ठीक १२:०० बजे सम्म)	

(अमृत बहादुर राई)
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

बिर्तामोड नगर अस्पताल

उपलब्ध सेवाहरू

बाल रोग विशेषज्ञ सेवा

शनिबार बाहेक हरेक दिन
बिहान १० बजेदेखि १२ बजेसम्म

निःशुल्क नर्मल डेलिमरी सेवा

(प्रसूति सेवा)
हरेक दिन, २४ सै घण्टा

मानसिक, नसा तथा टाउको रोग विशेषज्ञ

दैनिक १० बजेदेखि २ बजेसम्म

स्त्री तथा प्रसूति रोग विशेष

दैनिक १ बजेदेखि ४ बजेसम्म

- भिडियो एक्स-रे
- परिवार नियोजन सेवा
- एक्स-रे
- पाठेघरको मुखको क्यान्सर जाँच
- इसीजी
- निःशुल्क सुरक्षित गर्भपतन सेवा
- २४ घण्टे इमरजेन्सी सेवा (सञ्चालनको तयारीमा)
- बच्चाहरूमा हुने कुपोषण जाँच तथा व्यवस्थापन
- डाइलोसिस सेवा (सञ्चालनको तयारीमा)
- नसर्ने रोगको जाँच
- गर्भवती जाँच सेवा
- किटजन्य कोभिडको निशुल्क जाँच
- रेविजिवरुद्ध ब्याक्सिन
- खोप कार्यक्रम
- निरोगिता प्रमाणपत्र दिने

नेपाल सरकारबाट तोकिएका १८ प्रकारका औषधिको निःशुल्क वितरण, विशेषज्ञ डाक्टरबाट दैनिक ओपीडी तथा परामर्श सेवा उपलब्ध छ।

बिर्तामोड नगर अस्पतालमा स्वास्थ्य बीमा सेवा सञ्चालनमा छ।

नव सञ्चार गृह प्रा.लि.द्वारा प्रकाशित तथा नव सञ्चार अफसेटमा मुद्रित। कार्यालय: भद्रपुर बस स्टेण्ड पश्चिम, गजुरमुखीटोल, बिर्तामोड (भापा)। फोन नं.: ०२३-५४३६२०। ईमेल: pratidin65@gmail.com। अध्यक्ष: युवराज दाहाल। सम्पादक: इन्द्रसिंह राजवंशी

सम्पादकीय

बेलैमा तयारी गर

नेपालमा बर्खांमा बिजुली धेरै हुन्छ। हिउँदमा थोरै हुन्छ। त्यही भएर बर्खाको बिजुली भारतलाई बेचछ प्राधिकरण। भारतमा भने उल्टो छ- हिउँदमा बिजुली धेरै उत्पादन हुन्छ, बर्खामा थोरै। उता हिउँदमा धेरै भएका बेला यता नेपालतिर आयात गर्न दुई देशबीच ५ वर्षे सम्झौता छ। जसको प्रत्येक वर्ष नवीकरणचाहिँ गर्नुपर्छ। शनिबारसम्म नवीकरणको वार्षिक अन्तिम म्याद भए पनि नवीकरणको अन्यालले यता लोडसेडिङको जोखिम देखिन्छ। नेपालमा अहिले १८ सय मेगावाट बिजुलीको माग छ। तर, एकतिहाइभन्दा बढी अपुग हुन्छ। त्यही पूर्तिता लागि भारतको भर पनुं परिरहेको छ। नेपालमा जलविद्युत्को अपार सम्भावना हुँदाहुँदै अझै पनि बिजुलीमा भारतको भर पनुं बिडम्बना हो। जब कि नेपालमा १० वर्षमा १० हजार मेगावाट बिजुली भारतलाई बेच्ने सम्झौता पनि गरेको छ। तर, उत्पादनको तयारीचाहिँ देखिन्छ। निर्माणमाथि आयोजनाहरू पूरा भए पनि त्यतिमा परिणामको उत्पादन हुँदैन। बरु बढीगण्डकी जस्ता १२ सय मेगावाटका ठूला आयोजना निर्माणमा अहिल्यैदेखि सुरुआत गर्ने हो भने आन्तरिक र बाह्य बजारमा बिजुली खपत गराउन सकिन्छ।

ठूला आयोजनाहरू धमाधम निर्माण गरेर उत्पादनलाई आन्तरिक र बाह्य बजारमा बिक्री गर्न सकिन्छ। नेपालमै घरायसी प्रयोगको मागसमेत पूरा गर्न अहिले कठिन भइरहेको छ भने उद्योगधन्दा खुल्ल र चल्न आवश्यक बिजुली अपुग हुन दुःख हो। ऊर्जाबिना कुनै उद्योगधन्दा चल्न सम्भव हुँदैन। नयाँ लगानी भित्रन बाधक तत्व भनेको ऊर्जा हुनु र त्यो पनि जलस्रोतको धनी देशमा। सरकारमा बस्नेहरूले यति र उति मेगावाट बिजुली उत्पादन गर्ने भनेर घोषणाचाहिँ गरिरहन्छन् तर काम भने गर्दैनन्। त्यसैको परिणाम नै लोडसेडिङको जोखिम निम्तनु हो। अहिलेलाई बिजुली किन्ने सम्झौता नवीकरण हुनु अल्पकालीन समाधान मात्रै हुन्छ। यसले दिगो समाधान दिँदैन। नभए तत्काल निम्तने लोडसेडिङ हो। तर नेपालले दीर्घकालीन समाधानको बाटो नपकिडए यस्तो जोखिम सधैं भइरहन्छ। बिजुलीको लोडसेडिङले फेरि नेपाली अर्थतन्त्रलाई भन्-भन् ओरालो लैजाने निश्चित हुन्छ। यसैले लोडसेडिङ हुन नदिनेगरी सरकारले तयारी गरौं।

• डा. ठाकुरप्रसाद भट्ट

आर्थिक विकास सदैवको महत्वपूर्ण विषय हुँदाहुँदै पनि केही यथार्थता र केही अतिरञ्जनाको परिवेशमा उत्पन्न निराशा र लम्बिँदो आर्थिक मन्दीका कारण यतिखेर सर्वाधिक चासो एवं चुनौतीको विषय बनेको छ। सबैखाले विकासका लागि सुशासन महत्वपूर्ण र अपरिहार्य छ। यो सरकारले खास गरी प्रधानमन्त्रीबाट हेरेक वक्तव्य र निर्देशनमा सुशासनलाई उच्च प्राथमिकता दिएर केही महत्वपूर्ण सुधारका पाइला चालिएको अवस्थामा आमजनतामा केही आशाको सञ्चार भएको छ। तथापि यही तवरमा आर्थिक पक्षमा सुशासनको अपेक्षित प्रभाव देखिन बाँकी छ।

विगतमा जे जस्तो अवस्थामा भए पनि चल्नरहेको आर्थिक विकासका गतिविधि सुशासनको कदमबाट नयाँ तवरमा सञ्चालन गर्नुपर्ने आवश्यकता सिर्जना भएको छ। अर्थात् सरकारी होस् वा निजी क्षेत्र वा सहकारी वा राष्ट्र बैङ्क जस्ता नियामक निकाय सबैले वर्तमान परिस्थितिको इमानदारीपूर्वक वस्तुनिष्ठ समीक्षा गरी आर्थिक विकासका आआफ्ना नीति र गतिविधिलाई सुशासनको मान्यता अनुरूप सञ्चालन गर्नुपर्ने छ। सरकारको अभिभावकीय भूमिका रहे पनि एउटा क्षेत्रले अर्कोलाई दोष देखाएर मात्र समस्याको समाधान निस्कँदैन भने तथ्य सबैले बुझ्न जरुरी छ। सबै क्षेत्रको साफा बुझाइ, समन्वय र प्रयासबिना आर्थिक विकास जस्तो बहुआयामिक विषयमा प्रगति हासिल गर्न कठिन हुन्छ।

• डा. सुमनकुमार रेग्मी

हरेक नागरिकलाई गुणस्तरीय वस्तु तथा सेवा प्राप्त गर्ने अधिकार विद्यमान कानूनले प्रत्याभूत गरेको छ तर उपभोक्ता आफ्ना अधिकारमा सचेत देखिँदैनन्। नेपालको संविधान २०७२ र उपभोक्ता संरक्षण ऐन, २०७५ ले हरेक नागरिकका उपभोक्ता हकलाई प्रत्याभूत गरेको छ। उपभोक्ता अधिकारमा अब सचेतना बढाउँदै जानु आवश्यक छ।

वस्तु तथा सेवाको मूल्यसूची नराख्ने, अद्यावधिक नगर्ने, उपभोक्ताले प्रस्ट देख्ने र बुझ्ने गरी नराख्ने, बिक्री बीजक नदिने, कारोबार रकमभन्दा कमको बीजक दिने, म्याद गुज्रेका वस्तु बिक्री गर्नेलगायत समस्या यस क्षेत्रमा छन्। त्यस्तै खाद्य र अखाद्य वस्तु एकै ठाउँमा राख्ने, कतिपय वस्तुमा उल्लेख गरेभन्दा बढी रकम लिई बिक्री गर्ने, केरेमेट गर्ने, सस्तोमा खरिद गरी महँगोमा बिक्री गर्नेलगायतका खराब काम पनि हुने गरेका छन्।

देश सङ्घीय संरचनामा गएपछि बजार अनुगमन र उपभोक्ता सचेतनाका काम अब स्थानीय सरकारबाट सञ्चालन हुने छ। आव २०७४/७५ पछि २०८०/८१ सम्म पनि आपूर्ति व्यवस्थापन तथा उपभोक्ता हित संरक्षण विभागले गर्दै आएको यो काम अब स्थानीय सरकारले

वडा, गाउँपालिका तथा नगरपालिका र महानगरपालिकाले गर्ने भएका छन्। बजारमा हुने कृत्रिम अभाव, कालाबजारी, कार्टेलिङ, मिसावट, तौलमा

अबको आवश्यकता भएर बन्न लागेको सुशासनको सकारात्मक जगमा आर्थिक विकासका पक्षलाई तादम्यता गरी सुधार गर्नु जरुरी छ। बहुआयामिक पक्षमा प्रभाव पर्ने आर्थिक विकासको विषय केही र आंशिक तवरमा गरिने प्रयासबाट हल हुन सक्दैन। यसका लागि सर्वाङ्गीण सोच र प्रयासको खाँचो रहन्छ। समस्याको गहिराइमा पुगेर खोज अनुसन्धान गर्ने र व्यापक परामर्शबाट समस्याको समाधानभन्दा अल्पकालीन सोच, एकाङ्की उपाय र लोकाप्रियतावादी काम हाम्रो शैली बनिरहेको छ। तथापि वर्तमानको निराशा र अन्यालको अवस्थाले यो शैलीलाई बदल्नु पर्ने बाध्यता आएको कुरा सबैलाई महसुस हुँदै गएको छ। यो कुरा हालै सरकारमा सहभागी दलको साभ्ना सङ्कल्पले प्रस्ट पारेको छ। अब यसमा प्रमुख प्रतिपक्ष र अन्य सरकारमा सहभागी नभएका दलको पनि प्रतिबद्धताको खाँचो छ। पुरानो चालाले देश बन्नेवाला छैन र प्रतिपक्ष भनेर उभिनै ठाउँ पनि अब कसैलाई नरहला। यद्यपि जवाफदेहिता मूलतः सरकारकै हो भने यसको हिस्सा सबैमा जान्छ जुन कुराको मूल्याङ्कन जनता र समाजले गरिरहेकै हुन्छ।

आर्थिक विकासलाई गति दिन धैर्यधैर्य तत्वले प्रभाव पार्ने भए पनि नेपाल जस्तो विकासोन्मुख देशको हकमा विकास खर्च गर्न नसक्नु एक प्रमुख बाधाका रूपमा विगत लामो समयदेखि देखिँदै आएको छ। यसरी सरकारले आफ्नो पुँजीगत खर्च बढाउन नसक्दा अर्थतन्त्रमा सङ्कुचन आएको छ। हालको अवस्थामा यसो हुनुमा मुलुक सङ्घीय प्रणालीमा गइसकेपछि पनि विकासका काम, बजेट र खर्चलाई सङ्घीयता अनुरूप व्यवस्थापन गर्नु नसक्नु एक मूल कारण रहेको छ भने अर्को कारण कर्मचारीतन्त्रको अति कमजोर कार्यसम्पादन क्षमता रहेको छ। पहिलो कारणको विश्लेषण गर्दा सङ्घीयतामा पनि विकास बजेटको अधिक भार सङ्घमा थुपारिएको छ जुन कुरा सङ्घीयताको मर्म विपरीत त छँदै छ यसले गर्दा विकास बजेटको खर्च

विकेन्द्रित भएर प्रदेश र स्थानीय तहमा जान पाएको छैन। एउटा दृष्टान्त, आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा सङ्घको हिस्सा कुल बजेटमा ७६ प्रतिशत थियो भने प्रदेश र स्थानीयको केवल क्रमशः सात प्रतिशत र १७ प्रतिशत थियो। यो सङ्घीयताको मर्मको ठिक विपरीत छ। यस्तो अवस्थामा सङ्घबाट हुने खर्चमा न्यूनता रहने र अर्थतन्त्र चलायमान हुन नसक्ने समस्या आइरहेको छ। विकास खर्चको अधिकार प्रदेश र स्थानीय तहमा दिएर सङ्घले आर्थिक विकासका लागि आवश्यक नीति, प्रदेश र स्थानीय तहको क्षमता विकास र अनुगमनको जिम्मेवारी इमानदारीपूर्वक गर्ने हो भने विकेन्द्रित आर्थिक व्यवस्थापनले विकास खर्चमा सुधार आउने छ।

अतः आर्थिक विकासलाई गति दिने हो भने विकास बजेटलाई विकेन्द्रित गरी सङ्घीयताको मर्म अनुरूप बाँडफाँट गर्ने पर्छ। उपयुक्त आकारका एकाइहरूमा नै कार्यान्वयनको दक्षता बढी हुन्छ भने अर्थशास्त्रीय मान्यता छ भने सङ्घीय स्वरूपको विकेन्द्रिकरणलाई अझैकार गर्नुको एउटा कारण यो पनि हो। आयोजनाहरू प्रदेश र स्थानीय तहमा अवस्थित छन् तर तिनको लागि बजेट र कार्यान्वयन अझै पनि सङ्घीय तहमातहत रहेको छ। यो कतिमम्म भएको छ भने एउटा वडाको सानो भागमा पर्ने योजना पनि सङ्घले हेरिरहेको छ। यस्तो योजनामा न अपनत्वको भावना सुनिश्चित हुन्छ न त कार्यान्वयन प्रभावकारी हुन्छ। विकास बजेटको यस्तो गलत बाँडफाँटले यसको खर्च न्यून रहनुमा भूमिका खेल्नरहेको छ। तर पनि सस्तो लोकाप्रियताको कारण र नैतिकता र जवाफदेहिताको अभावमा अझै पनि सङ्घीय मन्त्रालयहरूबाट टुक्रे योजनामा बजेट राख्ने प्रवृत्ति कायमै छ। अर्को तर्फ खर्च गर्न नसकेर आर्थिक वर्षको अन्त्यमा खासगरी सङ्घीय सरकारमा रकामान्तर गर्ने परिपाटी अझै कायम छ। यो विकासको प्रभावकारी खर्च गर्ने भन्दा दुर्भयोग गर्ने माध्यम बनेको छ। त्यसैले वित्तीय

सङ्घीयतालाई चुस्त र स्पष्ट बनाएर जुन तहमा पर्ने योजना हो त्यही तहलाई विकास बजेट विनियोजन गर्ने र त्यसको खर्च गर्नका लागि उपयुक्त संयन्त्र र क्षमताको विकास गर्नु जरुरी छ। बरु प्रदेश र स्थानीय तहको क्षमता विकास र विकास खर्चको अनुगमनमा सङ्घले प्रदेश र स्थानीय तहलाई सहजीकरण गरेर सविधानले अझैकार गरेको सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्तलाई व्यवहारमा उतार्नु पर्छ। विकास बजेट खर्च गर्नमा रहेको न्यून क्षमताका कारणबाट भइरहेको मन्द गतिको आर्थिक विकासका पछाडि माथि चर्चा गरिएको सङ्घीयता र खास गरी वित्तीय सङ्घीयताको प्रभावकारी कार्यान्वयन नहुनु सँगसँगै अर्को महत्वपूर्ण कारण परम्परागत गैरव्यवसायिक कर्मचारीतन्त्र हो। हामीकहाँ भने विकास बजेटलाई विकेन्द्रित गरी सङ्घीयताको मर्म अनुरूप बाँडफाँट गर्ने पर्छ। उपयुक्त आकारका एकाइहरूमा नै कार्यान्वयनको दक्षता बढी हुन्छ भने अर्थशास्त्रीय मान्यता छ भने सङ्घीय स्वरूपको विकेन्द्रिकरणलाई अझैकार गर्नुको एउटा कारण यो पनि हो। आयोजनाहरू प्रदेश र स्थानीय तहमा अवस्थित छन् तर तिनको लागि बजेट र कार्यान्वयन अझै पनि सङ्घीय तहमातहत रहेको छ। यो कतिमम्म भएको छ भने एउटा वडाको सानो भागमा पर्ने योजना पनि सङ्घले हेरिरहेको छ। यस्तो योजनामा न अपनत्वको भावना सुनिश्चित हुन्छ न त कार्यान्वयन प्रभावकारी हुन्छ। विकास बजेटको यस्तो गलत बाँडफाँटले यसको खर्च न्यून रहनुमा भूमिका खेल्नरहेको छ। तर पनि सस्तो लोकाप्रियताको कारण र नैतिकता र जवाफदेहिताको अभावमा अझै पनि सङ्घीय मन्त्रालयहरूबाट टुक्रे योजनामा बजेट राख्ने प्रवृत्ति कायमै छ। अर्को तर्फ खर्च गर्न नसकेर आर्थिक वर्षको अन्त्यमा खासगरी सङ्घीय सरकारमा रकामान्तर गर्ने परिपाटी अझै कायम छ। यो विकासको प्रभावकारी खर्च गर्ने भन्दा दुर्भयोग गर्ने माध्यम बनेको छ। त्यसैले वित्तीय

दलको निकट भनेर हेर्ने र अभ्यास गर्ने प्रवृत्तिले यो संस्था लथालिङ्ग र धुते भएको छ। यसको प्रत्यक्ष प्रभाव विकास खर्चको परिचालन र व्यवस्थापनमा देखिएको छ, जसको कारण आर्थिक विकासको गति न्यून र मन्द रहँदै आएको छ। हो, आर्थिक विकासका परिस्थितिको वस्तुनिष्ठ विश्लेषणका आधारमा आर्थिक, वित्तीय, मौद्रिक र अन्य क्षेत्रगत नीतिलाई सही रूपमा तर्जुमा गरी उपयुक्त वित्तव्यय बनावुनु जरुरी त छ नै तर त्यो भन्दा पहिले सङ्घीयताको पूर्ण कार्यान्वयन र कर्मचारीतन्त्रलाई दक्ष र जवाफदेही बनाई परिचालन गर्नु अनिवार्य भएको छ। सङ्घीयतालाई संविधान अनुरूप अभ्यासमा लैजान दिलाइ हुँदा धेरै किसिमका जटिलता र अन्याल उत्पन्न भएको छ। त्यसै गरी परम्परागत तवरकै कर्मचारीतन्त्र र उसको कार्यशैलीका कारण स्वीकृत वार्षिक योजना र बजेटको पनि प्रभावकारी कार्यान्वयन हुन नसकी आर्थिक विकासको गति मन्द भइरहेको छ। यस्तो अवस्था हेरेक वर्ष दोहोरी रहनु, सरकारले कर्मचारीतन्त्रलाई नियमित सजाय गराउँदा पनि अवस्थामा सुधार नआउनुले कर्मचारीतन्त्रमा पुनर्संरचना गर्न दिलाइ भइसकेको छ। हालको कर्मचारीतन्त्र परम्परागत, गैरव्यवसायिक र गैरजवाफदेही मात्र छैन यो हाम्रो सङ्घीय मोडेलमा पनि छैन। अन्तत यस्तो कमजोरीको अन्तर्गमा कर्मचारी वर्गभन्दा पनि राजनीतिक वृत्तमा समस्याको पहिचान गर्न इमानदारीपूर्वक आर्थिक विकासका लागि सङ्घीयता शीघ्र र पूर्ण कार्यान्वयन गर्ने र कर्मचारीतन्त्रलाई दक्ष र जवाफदेही बनाउने सोच र प्रतिबद्धताको अभाव देखिन्छ। यही तथ्यलाई आत्मसात् नगरी माथिबाट आर्थिक विकासका नयाँ नयाँ नारा दिएर मात्र अवस्थामा सुधार आउन सक्दैन। तर्जुमाको क्रममा रहेको सोझै योजना र आगामी वार्षिक कार्यक्रम र बजेटले यो वास्तविकतालाई मनन गरी समाधानको सही बाटो पहिल्याउन जरुरी छ।

उपभोक्ता अदालतको माग

ठगीलगायतका समस्या नियन्त्रण गरी उपभोक्ता अधिकार सुरक्षित राख्नका लागि बजार अनुगमनसँगै सचेतना कार्यक्रम स्थानीय तथा प्रदेश सरकारबाट हुनेछन्।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ वा गाउँ तथा नगरसभाबाट स्वीकृत कानूनमा व्यवस्था भएकोमा सोहीबमोजिम र प्रचलित कानून जस्तै उपभोक्ता संरक्षण ऐन नियम, खाद्य ऐन नियम, औषधी बिक्री वितरणसम्बन्धी ऐन नियम, कालोबजारी तथा अन्य केही सामाजिक अपराध तथा सजाय ऐन, मासु जाँच ऐनलगायतका अधीनमा रही बजार अनुगमनबाट दोषी पाइएका व्यवसायीमाथि कानुनी कारबाही र उचित दण्ड सजायको व्यवस्था अब प्रभावकारी रूपमा हुनु पर्छ।

हरेक वर्ष उपत्यकामा बजार अनुगमन भए पनि जिल्ला जिल्लामा प्रभावकारी रूपमा अनुगमन हुन सकेका छैन। सङ्घीय संरचना अनुसार बजार अनुगमन, निरीक्षण, उपभोक्ता सचेतना कार्यक्रम सबै स्थानीय निकायको जिम्मेवारीमा पर्छ। हिजोका दिनमा बजार अनुगमन भए पनि उपभोक्ता ठग्ने व्यवसायीलाई कारबाही नहुँदा बजार नियन्त्रण र व्यवस्थित बन्न सकेको छैन। उपभोक्तासम्बन्धी धेरै ऐन नियम भए पनि कार्यान्वयनमा नआउँदा उपभोक्ता ठग्ने व्यवसायीले उन्मुक्ति पाउँदै आएको देखिन्छ। बजार अनुगमनका क्रममा कैफियत भेटिए पनि टुलटुला व्यापारीलाई कारबाही नगरी उन्मुक्ति दिइएको पनि पाइन्छ।

बजार अनुगमनलाई विशेष अभियानमार्फत तीव्र त बनाइयो तर उपभोक्ता ठग्ने व्यापारीलाई कारबाही नहुँदा उपभोक्ता निरास छन्। माथिको

दबाव, पर्याप्त प्रमाणको अभाव, भित्री चलखेलले गर्दा पनि उपभोक्ता ठग्ने व्यापारीले छुटकारा पाउने गरेका छन्। छरिएर रहेका कानूनलाई एउटै छाताभिन्न ल्याएर एउटै निकायबाट यससम्बन्धी कारबाही हुनु पर्छ। खाद्य ऐन, उपभोक्ता संरक्षण ऐन, कालोबजारी ऐनबाट छुटाछुट्टै विभागले काम गर्दै आएकोमा अब एउटै निकाय बनाएर यससम्बन्धी काम हुनु पर्छ। व्यवसाय सञ्चालनका लागि दर्ता, नवीकरणका लागि घेरुलु तथा सजाय उद्योग कार्यालय, वाणिज्य विभागमा हुँदै आएकोमा स्थानीय सरकारले पनि अधिकार पाएका छन्। त्यसैले यससम्बन्धी कार्यमा स्थानीय निकाय अब सबभन्दा जिम्मेवार हुनु पर्छ।

उपभोक्ताको स्वास्थ्य, सुविधा र आर्थिक हित कायम राख्न, उपभोध्य वस्तु वा सेवाको गुणस्तर कायम राख्न र मूल्यको अनियमितताबाट उपभोक्तालाई संरक्षण प्रदान गर्न, वस्तु सेवाको उत्पादनस्थल वा भन्सार बिन्दु, दुवानी मार्ग, भण्डारण तथा सञ्चयस्थल, थोक तथा खुद्रा बिक्री स्थल र उपभोग स्थललगायतका स्थानमा वस्तु तथा सेवा प्रदायक वा बिक्रेताको व्यवसायिक कारोबारको दर्ता, नवीकरण सबै स्थानीय निकायबाट हुने छ। यस्तै दैनिक उपभोध्य वस्तुको आपूर्ति, मूल्य, गुणस्तर, नापतौल, विज्ञापनलगायतका व्यापारिक क्रियाकलाप नियमन गर्न तत्काल स्थानीय गाउँपालिका तथा नगरपालिकाबाट नियमित रूपमा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले प्रभावकारी बजार अनुगमन गर्न निर्देशिका तयार पारिएको छ।

अब ७५३ स्थानीय निकायले बजार अनुगमनसँगै उपभोक्ता सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने छन्। बजार अनुगमनको क्रममा मिसावट, गुणस्तरहीन, कम तौलको सामान बिक्री गरेको तथ्य फेला परेमा तत्काल कारोबार बन्द गर्न सक्ने अधिकार

स्थानीय निकायलाई प्रदान गरिएको छ। उद्यमी तथा व्यवसायीले गैरकानुनी क्रियाकलाप गरेको तथ्य पाइएमा स्थानीय निकायले कारोबार नै बन्दसमेत गर्न सक्छन्।

स्थानीय निकायले अनुगमन गर्ने वस्तु तथा सेवाहरूमा होटल, लज, रेस्टुराँ, खाजाघर, शैक्षिक सामग्री, निर्माण सामग्री, इन्धन, कृषिऔजार, खाद्यान्न, माछा, मासु, तरकारी, दैनिक उपभोध्य वस्तु, औषधी, स्वास्थ्य सेवा, रासायनिक मल, विषादी, बिउबिजनलगायत क्षेत्र छन्।

नयाँ व्यवस्था अनुसार स्थानीय निकायले वस्तु मिसावट र गुणस्तरहीन भएमा, कम तौल भएको पाइएमा आवश्यकता अनुसार त्यस्ता वस्तु जफत गर्न सक्छ। गाउँ वा नगरपालिकाबाट गरिने अनुगमन निर्देशिका अनुसार बजार अनुगमन टोलीले बजार अनुगमन गर्दा सेवा वा वस्तु राखेको ठाउँको नियमानुसार जाँचबुझ वा खानतलासी गर्न सक्छ। जाँचपडतालबाट वस्तु वा सेवाको बिक्री वितरणमा नाजायज कार्य गरेको भेटिएर आवश्यकता अनुसार त्यस्तो सेवा वा वस्तुका उपयोग वा बिक्री वितरणमा रोक लगाउन सक्छ। अनुगमन टोलीले वस्तु वा सेवाको दर्ता, आपूर्ति, मूल्य, गुणस्तर, नापतौल, विज्ञापनका व्यापारिक कार्य अनुगमन गर्ने, कालोबजारी, एकाधिकार, मिलोमिलीपूर्ण भाउ निर्धारण, कृत्रिम अभाव तथा बजार प्रवेशमा अवरोध गर्ने जस्ता गैरप्रतिस्पर्धी व्यापारिक कार्य भए नभएको पनि अनुगमन गर्ने छ। यस्ता कार्य गरेको पाइएमा कारबाही गर्ने छ।

बजार प्रणालीलाई प्रतिस्पर्धी र उपभोक्ताप्रति जिम्मेवार बनाउन प्रचलित कानूनको कार्यान्वयनमा जोड दिने, उपभोक्ता शिक्षासम्बन्धी सचेतना र

बजार अनुगमनको कार्ययोजना बनाई उपभोक्ता हित संरक्षणको कुरालाई विशेष प्राथमिकतामा लिइने निर्देशिकामा उल्लेख गरिएको छ। उपभोक्ताको स्वास्थ्य, सुविधा र आर्थिक हित राख्न, उपभोध्य वस्तु वा सेवाको गुणस्तर कायम राख्न निर्देशिकामा उल्लेख छ। साथै मूल्यको अनियमितताबाट उपभोक्तालाई संरक्षण प्रदान गर्न व्यावसायिक कारोबार दर्ता, आपूर्ति, दैनिक उपभोध्य वस्तु, औषधी, स्वास्थ्य सेवा, रासायनिक मल, विषादी, बिउबिजनलगायत क्षेत्र छन्।

उपत्यकामा आपूर्ति व्यवस्थापन तथा उपभोक्ता हित संरक्षण विभाग, खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभाग, नापतौल विभागले पनि अनुगमन गर्छ। जिल्लाका हकमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीको संयोजकत्वमा निर्देशिका अनुसार बजार अनुगमन विभागका प्रतिनिधि, स्थानीय निकायका टोलीबाट अनुगमन गर्ने प्रावधान निर्देशिकामा उल्लेख छ। निर्देशिका अनुसार गाउँपालिका र नगरपालिकाका उपाध्यक्ष र उपप्रमुखको संयोजकत्वमा उपभोक्ता हित संरक्षण समिति गठन गरी कार्य अगाडि बढाइने छ।

बजारका समस्या समाधानका लागि कानुनी व्यवस्था गरिएको भए पनि नियामकबाट त्यसको कार्यान्वयनमा देखिएको हिजोको जस्तो सुस्तता अब हुनु भएन। उपभोक्ता पनि आफै सचेत हुनु पर्छ। स्वच्छ र प्रतिस्पर्धी बजार कसरी बनाउने भनेर विभिन्न निकाय तथा संरोकारवालाबिच समन्वय हुनु पर्छ। बजार निगरानी र अनुगमन गर्नु चुनौतीपूर्ण कार्य हो। व्यापारीबाट उपभोक्ता ठगिएमा क्षति दिलाउन पनि दिलाइ गर्नु हुँदैन। त्यसैले सबै स्थानीय तह र प्रदेश सरकारले नियमित रूपमा बजार अनुगमन गर्नु पर्छ। उपभोक्ता हित संरक्षण गर्न उपभोक्ता अदालतको गठन पनि छिट्टै हुनु पर्छ।

तपाईं जहाँ भएपनि
प्रतिदिन दैनिक तपाईंसँगै

ताजा र विश्वसनीय खबरको लागि

लगाइनु गर्नुहोस

www.pratidindaily.com

